

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 136/21
Luxemburg, den 15 juli 2021

Dom i mål C-535/19
A (Offentlig sjukvård)

Domstolen bekräftar rätten för icke yrkesverksamma unionsmedborgare, som är bosatta i en annan medlemsstat än deras ursprungsmedlemsstat, att vara anslutna till det allmänna sjukförsäkringssystemet i den mottagande medlemsstaten

Unionsrätten innehåller emellertid inte någon skyldighet avseende kostnadsfri anslutning till nämnda system

A, som är italiensk medborgare och är gift med en lettisk medborgare, lämnade Italien och bosatte sig i Lettland för att ansluta sig till sin hustru och deras två minderåriga barn.

Kort efter ankomsten till Lettland den 22 januari 2016 ansökte han hos Latvijas Nacionālais Veselības dienests (Nationella hälso- och sjukvårdsmyndigheten, Lettland) om anslutning till det lettiska obligatoriska sjukförsäkringssystemet. Hans ansökan avslogs genom beslut av den 17 februari 2016, vilket fastställdes av hälsoministeriet med motiveringen att A inte ingick i någon av de kategorier som har rätt till sjukvård som finansieras av staten, eftersom han varken var anställd eller egenföretagare i Lettland.

A:s överklagande av de lettiska myndigheternas avslagsbeslut avslogs. A överklagade därefter till Administratīvā apgabaltiesa (regional förvaltningsdomstol, Lettland), som också meddelade en dom som gick honom emot.

Det var mot denna bakgrund som Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland), till vilken A hade överklagat, beslutade att fråga EU-domstolen om huruvida de lettiska myndigheternas avslag på A:s ansökan var förenlig med unionsrätten på området för medborgarskap och social trygghet.

I sin dom, som meddelades av stora avdelningen, **bekräftade EU-domstolen rätten för icke yrkesverksamma unionsmedborgare, som är bosatta i en annan medlemsstat än deras ursprungsmedlemsstat, att vara anslutna till det allmänna sjukförsäkringssystemet i den mottagande medlemsstaten, i syfte att erhålla sjukvård som finansieras av denna stat. Domstolen preciserade emellertid att unionsrätten inte föreskriver någon skyldighet avseende kostnadsfri anslutning till nämnda system.**

Domstolens bedömning

Domstolen prövade först huruvida förordning nr 883/2004 är tillämplig på sådan sjukvård som den som är i fråga i det nationella målet. Domstolen slog fast att förmåner som finansieras av staten och som, utan någon individuell och skönsmässig bedömning av personliga behov, beviljas personer som omfattas av de kategorier personer som definieras i den nationella lagstiftningen utgör "förmåner vid sjukdom" i den mening som avses i artikel 3.1 a i förordning nr 883/2004.¹ Förmånerna omfattas således av förordningens tillämpningsområde, eftersom de inte utgör "socialhjälp eller medicinsk hjälp" som är undantagna från förordningens tillämpningsområde.²

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1, och rättelse i EUT L 200, 2004, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 (EUT L 284, 2009, s. 43).

² Enligt artikel 3.5 a i förordning nr 883/2004.

Domstolen prövade därefter huruvida artikel 11.3 e i förordning nr 883/2004 och artikel 7.1 b i direktiv 2004/38³ utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken icke yrkesverksamma unionsmedborgare, som är medborgare i en annan medlemsstat och som enligt artikel 11.3 e i denna förordning omfattas av lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten och utnyttjar sin rätt att uppehålla sig på denna medlemsstats territorium i enlighet med artikel 7.1 b i detta direktiv, inte har rätt att omfattas av det allmänna sjukförsäkringssystemet i den mottagande medlemsstaten för att få tillgång till sjukvårdsförmåner som finansieras av denna stat.

Domstolen angav i detta avseende för det första att inom ramen för det system med lagvalsregler som införts genom förordning nr 883/2004,⁴ som syftar till att fastställa vilken nationell lagstiftning som är tillämplig på erhållande av socialförsäkringsförmåner, omfattas **personer som inte är yrkesverksamma i princip av lagstiftningen i den medlemsstat där de är bosatta.**

Domstolen påpekade vidare att medlemsstaterna, när de fastställer villkoren för rätten att vara ansluten till ett system för social trygghet, är skyldiga att iaktta gällande bestämmelser i unionsrätten. Eftersom lagvalsreglerna i förordning nr 883/2004 är tvingande för medlemsstaterna, kan de inte bestämma i vilken utsträckning deras egen eller en annan medlemsstats lagstiftning är tillämplig.

En medlemsstat kan således inte med stöd av sin nationella lagstiftning vägra att till sitt offentliga sjukförsäkringssystem ansluta en unionsmedborgare som, i enlighet med artikel 11.3 e i förordning nr 883/2004 om bestämmande av tillämplig lagstiftning, omfattas av denna medlemsstats lagstiftning.

Slutligen prövade domstolen vilken inverkan bestämmelserna i direktiv 2004/38, särskilt artikel 7.1 b, har på anslutningen till socialförsäkringssystemet i den mottagande medlemsstaten. Det följer av den sistnämnda bestämmelsen att under hela den tid som en icke yrkesverksam unionsmedborgares vistelse i den mottagande medlemsstaten överstiger tre månader men understiger fem år, måste denne bland annat för egen räkning och för sina familjemedlemmar ha en heltäckande sjukförsäkring för att inte bli en orimlig belastning för den medlemsstats offentliga finanser.

När det gäller förhållandet mellan detta krav på vistelse i enlighet med direktiv 2004/38 och den skyldighet avseende anslutning som följer av förordning nr 883/2004, preciserade domstolen att **den mottagande medlemsstaten för en icke yrkesverksam unionsmedborgare kan föreskriva att tillgången till systemet inte är avgiftsfritt för att undvika att unionsmedborgaren blir en orimlig börda för de offentliga finanserna i den medlemsstaten.**

Domstolen anser nämligen att den mottagande medlemsstaten har rätt att som villkor för anslutning till det offentliga sjukförsäkringssystemet, för en unionsmedborgare som inte är yrkesverksam och som uppehåller sig på dess territorium med stöd av artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, kräva att denna unionsmedborgare ska teckna eller bibehålla en privat heltäckande sjukförsäkring, som gör det möjligt för medlemsstaten att få ersättning för sjukvårdskostnader som denna medlemsstat har haft till förmån för unionsmedborgaren, eller att unionsmedborgaren betalar en avgift till det offentliga sjukförsäkringssystemet i den medlemsstaten. Det ankommer emellertid på den mottagande medlemsstaten att se till att proportionalitetsprincipen iakttas i detta sammanhang och att det således inte är orimligt svårt för den berörda medborgaren att uppfylla villkoren.

Domstolen drog slutsatsen att artikel 11.3 e i förordning nr 883/2004, jämförd med artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken icke yrkesverksamma unionsmedborgare, som är medborgare i en annan medlemsstat och som enligt denna förordning

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 2004, s. 77, och rättelse i EUT L 229, 2004, s. 35).

⁴ Artikel 11.3 e i förordning nr 883/2004.

omfattas av lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten och utnyttjar sin rätt att uppehålla sig på denna medlemsstats territorium i enlighet med detta direktiv, inte har rätt att omfattas av det allmänna sjukförsäkringssystemet i den mottagande medlemsstaten för att få tillgång till sjukvårdsförmåner som finansieras av denna stat.

Dessa bestämmelser utgör däremot inte hinder för att sådana unionsmedborgares anslutning till detta system inte är kostnadsfri, i syfte att förhindra att unionsmedborgarna blir en orimlig belastning för den mottagande medlemsstatens offentliga finanser.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127